

Στερελλ. (Παρνασσ.) Σύμ. — Χ.Χριστοβασ., 'Αγάπ. 2, 8. γεῖρμαν Κύπρ. ἔγειρμα Λέσβ. ('Αγιάσ.) Μακεδ. (Βελβ.) 'Εκ τοῦ ρ. γέρνω. Οἱ τύπ. γεῖρμα, ἔγειρμα ἐκ τοῦ ἄορ. ἔγειρα. 'Ο τύπ. ἔγερμα ἐκ τοῦ ἔγειρμα διὰ τὸ ρ ἢ τὸ γέρνω.

1) 'Η κλίσις τοῦ σώματος, ἐνιαχ.: 'Ἀσμ. 'Ἄλλο πού δὲ μὲ μάρανε παρὰ τὸ λακριδί σου, τὸ γέρμα καὶ τὸ λύσιμα πού κάνει τὸ κορμί σου (λακριδί=ὀμιλία) Θήρ.

Εἶσαι ψηλός, εἶσαι λιγνός, πλεγμένος μὲ τὸ σύρμα, σοῦ στέκει ἡ προβατησιά, σοῦ στέκει καὶ τὸ γεῖρμα Ζάκ. Συνών. γερμός, γέρσιμο. 2) 'Η κλιτύς, ἡ πλευρὰ ὅρους ἢ κατωφεροῦς ἐδάφους, ἢ κατωφέρεια ἐνιαχ.: 'Ο τόπος ἔχει γέρμα Κέρκ. ('Αργυράδ.) Μεσ' 'ς τὸ ἔρμα τοῦ βουνοῦ εἶν' ὁ φάραγας Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Εχε, παιδί μου, τὸ νοῦ σου νὰ μὴ βααίνης καθόλου 'ς τὰ ἔρματα αὐτόθ. Κεῖνο δὲ ἔρμα 'ναι φόβος καὶ τρόμος αὐτόθ. 'Εχει κ' ἐδῶ γέρμα τὸ ποτάμι Εὐβ. (Βρύς.) Κουράϊον, κί τιλειών' οὐ ἀνήφουρους. Σὶ λήγου ἀρχ' νάει τοῦ γεῖρμα Σάμ. 3) 'Η ἀπόκλισις τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν δύσιν καὶ ὁ περὶ ταύτην χρόνος τῆς ἡμέρας ἢ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου πολλαχ. 'Εγειρμα ἡ μέρα ἀκούσαν ἓνα μιρακλίδ' κόν τραγοῦδ' σμα Λέσβ. 'Ελα 'ς τὸ ἄγερμα τοῦ ἡλίου Κύθηρ. 'Σ τὸ γέρμα τοῦ ἡλίου ἤρταμε Χίος. Γέρμα ἡλίου ἤρθη τοῦ αὐτοκί'ν του 'Ηπ. (Πλατανοῦς.) — 'Ο καιρὸς ἦτανε βροχερός. Κατὰ τὸ γέρμα, τὸ φέγγος τοῦ ἡλίου λοξοχυνότανε ἀσπρο καὶ μαραμένο Π.Βλαστ., Κριτικ. Ταξιδ., 13. || Φρ. Γεῖρμαν ἡλίου (ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα) Κύπρ. Γεῖρμαν τοῦ μεσομερικοῦ (ἐνωρὶς τὸ ἀπόγευμα) αὐτόθ. Γεῖρμαν τῆς ἡμέρας (τὸ ἀπόγευμα) αὐτόθ. Τὸ γέρμαν τῆς ἡμέρας (τὸ ἀπόγευμα) Ρόδ. Γεῖρμα τσῆ ν' ἡμέρας (ἀπόγευμα) Σάμ. Μὲ τὸ γέρμα (κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) 'Σ τὸ γέρμαν τοῦ ἡλίου (ὁμοίᾳ τῇ προηγούμενῃ) Χίος (Πισπιλ.) 'Ἐρμα ἡλίου (ἡ δύσις τοῦ ἡλίου) Κεφαλλ. 'Εγειρμα ἡλίου (ὁμοίᾳ τῇ προηγούμενῃ) Μακεδ. ('Αρν.) Τοῦ γέρμα τοῦ ἡλίου (ὁμοίᾳ τῇ προηγούμενῃ) 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Γέρματα τοῦ ἡλίου (περὶ τὴν δύσιν) Κυκλ. || 'Ἀσμ.

Κανάτα πίνω τὸ προῖ, βότσα τὸ μεσημέρι καὶ μὲ τὸ γεῖρμα τοῦ ἡλίου στραγίζω τὸ βαρέλι Πελοπν. (Βασαρ.) 'Ἀπάν' 'ς τὸ γέρμα τοῦ ἡλίου καὶ 'ς τὸ βασίλεμά του λέπω μιὰ κόρη ρόιδινη, μιὰ κόρη μαυρομάτα Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ποτέ σου γέρμα τοῦ ἡλίου νὰ μὴ μοιρολογήσης Θράκ. (Αἶν.) — Ποίημα.

Κ' εἶμαστ' ἐκεῖ ἀντικρύζοντας τὸν ἡλιο πιά 'ς τὸ γέρμα, πού ξάπλων' ἐρωτόδρομο, ποτάμι ἀπὸ χρυσάφι μέσ' 'ς τὰ γελοῦμενα νερά

Μ.Τσιριμῶκ., Σονέτ., 65. Συνών. ἀνάγερμα 7 καὶ ἐν λ. βασίλεμα 2. 4) 'Η προβεβηκυῖα ἡλικία, τὸ γῆρας, αἱ δυσμαὶ τοῦ βίου ἐνιαχ.: 'Ηπιονίς δουν γιά παλλ'κάρ' τσί μ' ὄλουν τοῦτον ἡδαν 'ς τοῦ ἔγειρμα τσ' ζουγῆς-ι d' Λέσβ. ('Αγιάσ.) — 'Σ τὸ γέρμα τῆς ζωῆς Λεξ. Δημητρ. 5) Θόλος, ἀψὶς οἰκίας, γεφύρας ἢ ὁδοῦ Χίος: Φρ. Σήμερα εἶχα γέρματα (εἰργαζόμενην εἰς τοὺς θόλους). 'Η σημ. καὶ ἐκ Χιακοῦ ἐγγρ. τοῦ 1720: «καὶ ἀν λάχη καὶ χαλάση τὸ γέρμαν, νὰ τὸ ξανακτίζουν τὰ δύο μέρη καὶ ἡ Μαρουλοῦ νὰ μὴν ἔχη κάμμιαν ἔξοδον». 6) Θολωτὸς οἰκίσκος Χίος. 6) 'Επεξοχή ἐσωτερικῶν ἀντιμετώπων πλευρῶν τοίχων οἰκοδομῆς Τῆν.: 'Αποὺ πάνου ἀπ' τοῦ γέρμα ἤβαλα τὰ στιγάδια (στιγάδια=πλάκες τῆς ὀροφῆς). 7) Τὸ πρῶτον πρὸ τῆς σπορᾶς ὄργωμα Πάρ.

'Η λ. ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιάρμα τό, Πελοπν. Στρέζ.) Γέρμα ἡ, 'Ηπ. Πελοπν. (Μάν.) Στερελλ. ('Αστακ.)

γερμάνι τό, 'Ηπ. (Μαργαρ.) Πελοπν. ('Ηλ.) γερομάνι (Κασσιόπ.)

'Εκ τοῦ οὐς. γερμάνος.

1) Τὸ πτηνὸν νῆσσα ἢ ὀξύουρος (anas caudata), τῆς οἰκογ. τῶν νησιδῶν (anatidae) 'Ηπ. (Μαργαρ.) Πελοπν. ('Ηλ.) Συνών. ἐν λ. ἀγριόπαπια. 2) Τὸ πτηνὸν γέρανος Κέρκ. (Κασσιόπ.)

Γερμανικός ἐπίθ. κοιν. Γερμαν'κός κοιν. βορ. ιδιωμ.

'Εκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Γερμανός ἢ Γερμανία καὶ τῆς παργωγ. καταλ. -ικός.

Α) 'Επιθετικ. 1) 'Ο ἐκ Γερμανίας προερχόμενος κοιν.: Μηχανήματα - ροῦχα - κρύσταλλα Γερμανικά κοιν. 'Αλέτρ' Γερμαν'κὸ Θεσσ. (Ναρθάκ.) Πέταλα Γερμαν'κὰ Στερελλ. (Λεβιάδ.) 2) 'Ο ἀνήκων εἰς τὴν Γερμανίαν ἢ τοὺς Γερμανοὺς κοιν.: Γερμανικὴ γλῶσσα. Γερμανικὴ κατοχή κοιν. 'Σ τὸν τζαιρὸν τῆς Γερμανιστῆς κατοδῆς τὰ θρόφιμα ἦσα βοῶλ-λὺλ λιοστά Χίος.

Β) Οὐς. Οὐδ. 1) 'Αροτρον σιδηροῦν μὲ ὕνιον δίπτερον Εὐβ. (Ψαχν.): Τοῦ δ'κό σ' τοῦ χουράφ' θέλ' Γερμαν'κὸ καὶ μὲ διπλᾶ ζά. 'Εκανα οὐλ' τὴν ἡμέρα χουράφ' σήμερα μι τοῦ Γερμαν'κὸ καὶ μοῦ βγήκει ἡ πίστ' ἀνάπουδα. 2) Εἶδος πετάλου τῶν ὑποζυγίων καλύπτοντος μόνον τὴν περιφέρειαν τῆς ὀπλῆς Εὐβ. (Ψαχν.): Νὰ μοῦ καλιγώσ'ς καὶ τοῦ ἀλογάξ', ἀλλὰ νὰ μοῦ βάν'ς Γερμαν'κὸ. 3) Κατὰ πληθ. ἡ Γερμανικὴ γλῶσσα κοιν.: Μαθαίνω-μιλῶ-γράφω Γερμανικά. Ξέρει καλά Γερμανικά.

Γερμανός ὁ, κοιν. Γερμανός κοιν. βοδ. ιδιωμ. Γερμανέ Τσακων. (Βάτικ.) Οὐδ. Γερμανὸ Μακεδ. (Βόιον) Στερελλ. (Σιβ.)

Τὸ ἐθνικὸν ὄν. Γερμανός.

1) 'Ο κάτοικος τῆς Γερμανίας κοιν.: 'Ηρθαν-πέρασαν Γερμανοὶ κοιν. Τότι 'ς τ'ν πλατέα γίν'κει τοῦ μακιλλεῖο ἀπ' τ'ς Γερμανοί, σκοντώσαρι ἰννιὰ 'Αλόων. Τῆκ χρονιάμ πού 'ρταν οἱ Γερμανοὶ Κῶς (Πυλ.) || Φρ. Εἶρι Γερμανοὶ 'ς τῇ δ'λεῖα τ'ς, δὲ ξέρ'ν οὔτι γιουρτῇ οὔτι καθημιρ'νῇ (περὶ τῆς ἐργατικότητος τῶν μελισσῶν) Μακεδ. (Χαλκιδ.) 2) Εἶδη ἰχθύων: α) Ἰχθύς ὁμοῖος μὲ τὴν σάλπην 'Αστυπ. Κάρπ. ('Ελυμπ. Μεσοχώρ.) Κάσ. Λειψ. Σύμ. Τῆλ. Συνών. ἀγριόσαλπα. β) Ἰχθύς σχήματος πλατέος καὶ χρώματος πρασινωποῦ ὡς τὸ τοῦ κοινοῦ σάπωνος Ἴος. γ) Ἰχθύς ὡς τὸ χρυσόψαρον, μὴ ἐδώδιμος Κύθν. Πάρ. (Νάουσ.) Τῆν. 3) Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως τοῦ Θεσσ. ('Ανατ. Κρυόβρ. Τσαρίτσ.) Μακεδ. (Βόιον Γαλατ. Δεσκάτ. Κίτρ.) Τσακων. (Βάτικ.): Φόρτουσι ἢ θεῖους τοῦ Γερμανὸ 'ς τ' ἄλιγου καὶ πῆγ' 'ς τοῦ χουράφ' νὰ οὐργώσ' καὶ νὰ σπεῖρ' τ' βρίζα Κίτρ. Μόνου οὐ Γερμανός θὰ κόψ' τ' ἀγκάθια Γαλατ. 4) Τὸ οὐδ. ἡ φυομένη εἰς τοὺς ἀγροὺς μαργαρίτα, ἀγριομαργαρίτα Στερελλ. (Σιβ.) Συνών. γερμανούδι.

'Η λ. καὶ ὡς παρων. 'Αθῆν. Πελοπν. (Λαγκάδ.) Σῦρ. καὶ ὑπὸ τὸν τύπ. 'Ερμάνος Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Ομοίως ἡ λ. ὡς ἐπών. Κέρκ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Μῆλ. Στερελλ. (Δεσφ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γερμανοῦ τοῦ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.).

γερμάνος ὁ, ἀμάρτ. γερμανός 'Ηπ. (Μαργαρ.) ἀγέρμανος Ζάκ.

'Εκ τοῦ Ἰταλ. germano.

1) Γερμάνι 1, δ ἰδ., Ζάκ. Βλ. καὶ ἀγέρμανος. 2) 'Η ἀρσενικὴ ἀγριόπαπια 'Ηπ. (Μαργαρ.).

